FORNMINNER OG HISTORISK VILLREINFANGST

VILLREINRÅDETS FAGDAG

DOMBÅS HOTELL 6. JUNI 2019

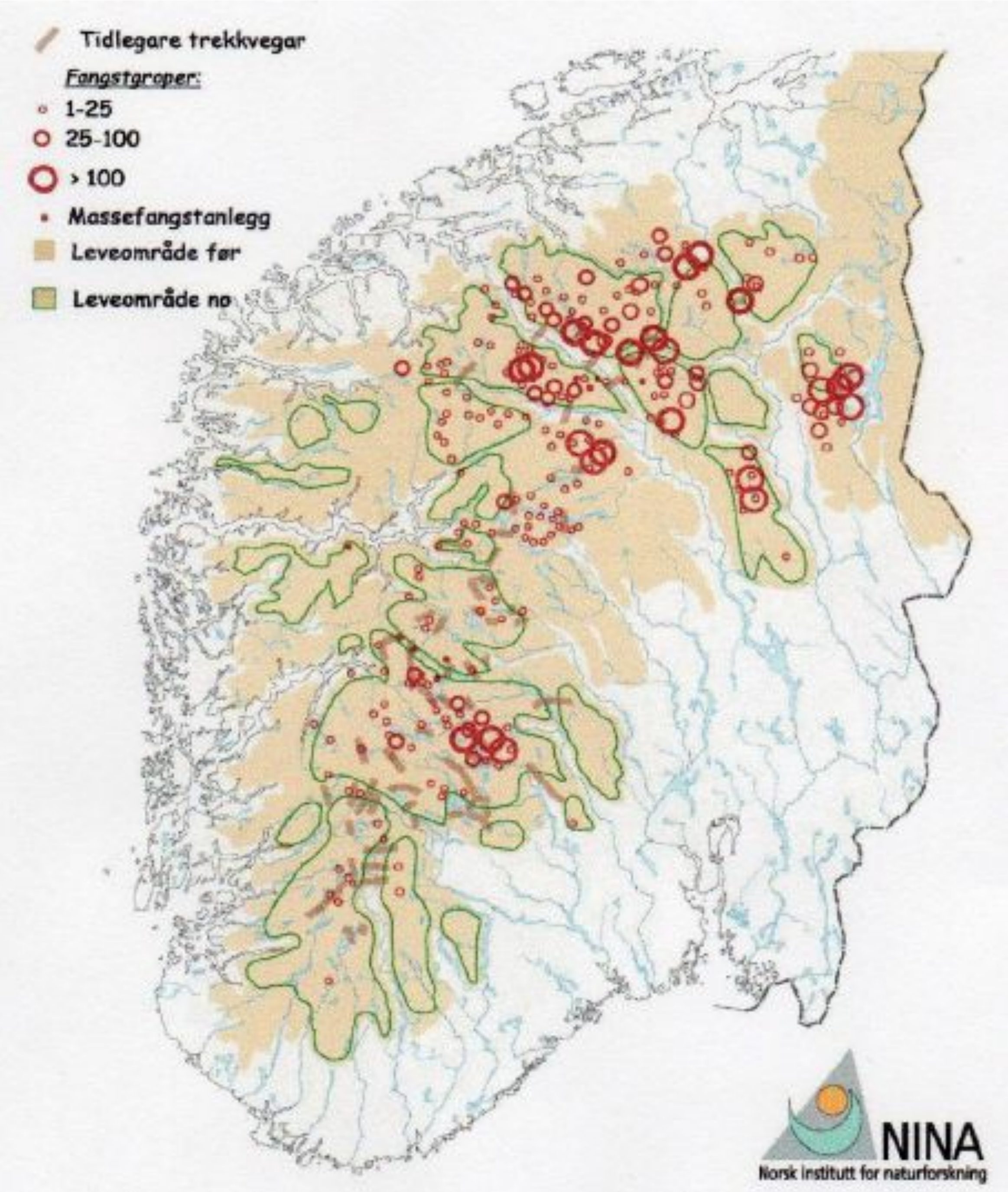
Tidlegare trekkvegar
Fangstgroper:
1-25
25-100
> 100
Massefangstanlegg
Leveområde før
Leveområde no
NINA
Norsk institutt for naturforskning

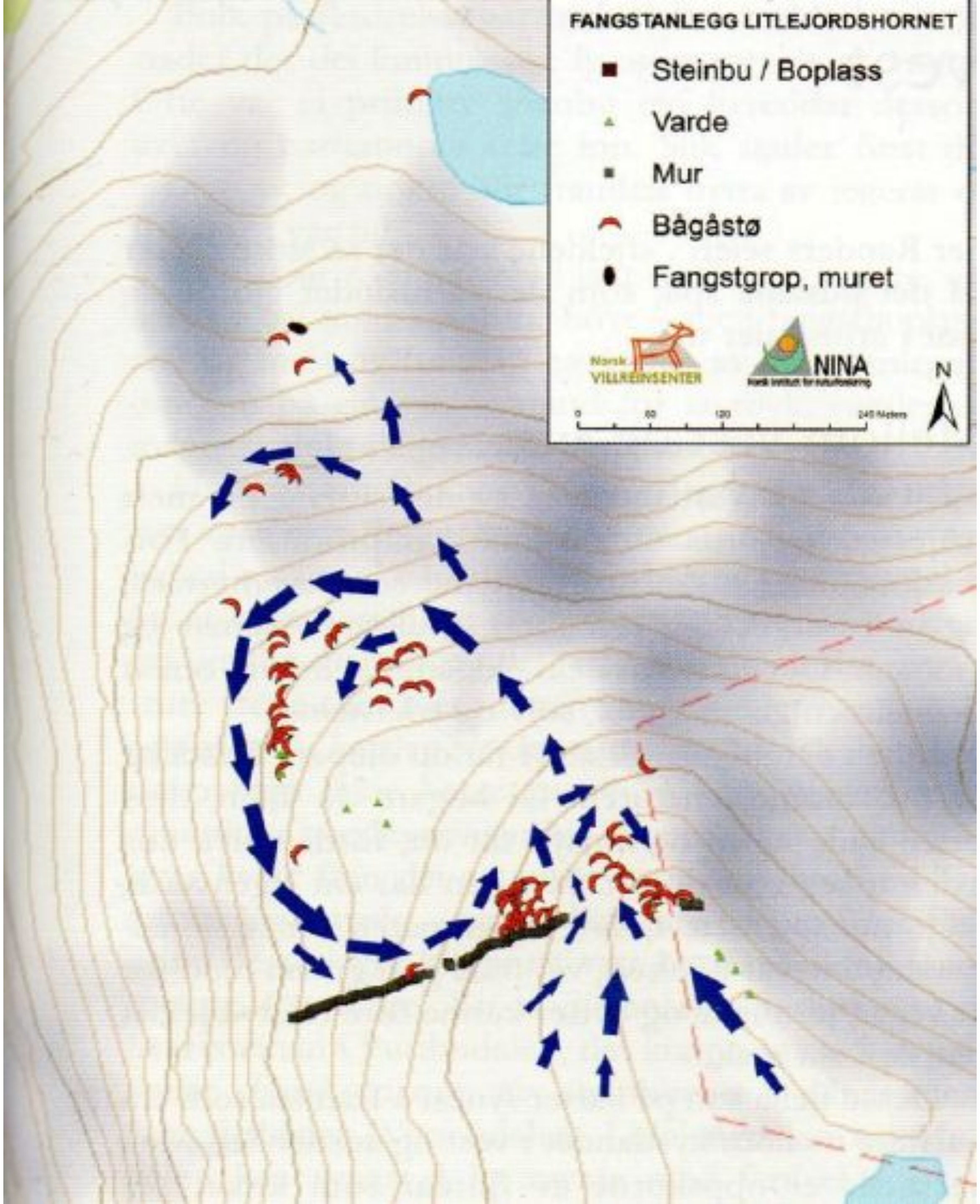
FANGSTANLEGG LITLEJORDSHORNET
Steinbu / Boplass
Varde
Mur
Bågåstø
Fangstgrop, muret
Norsk VILLREINSENTER
NINA
N

Hjelpestikker
5

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

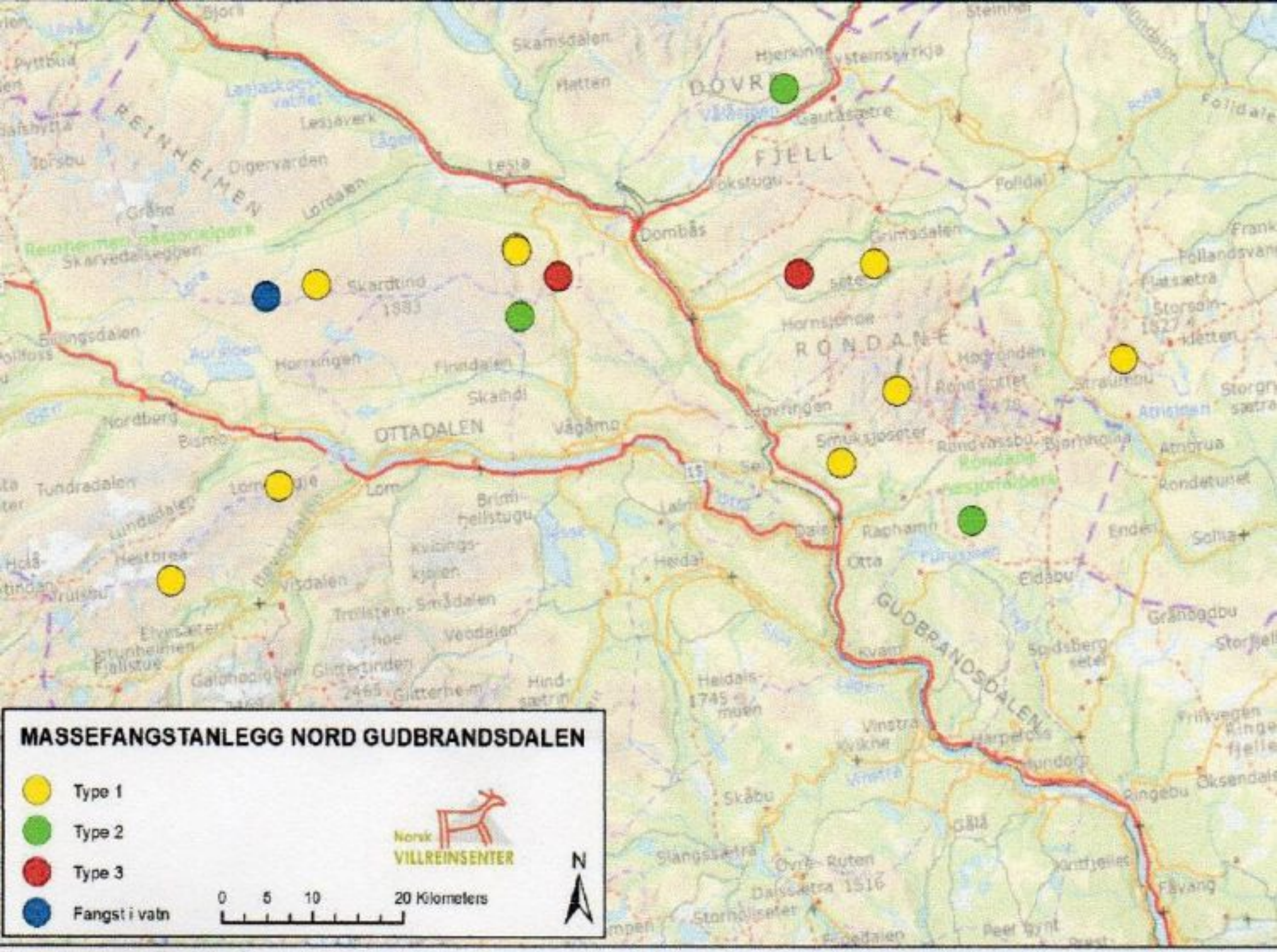

Kilde kartbakgrunn: Geodata AS

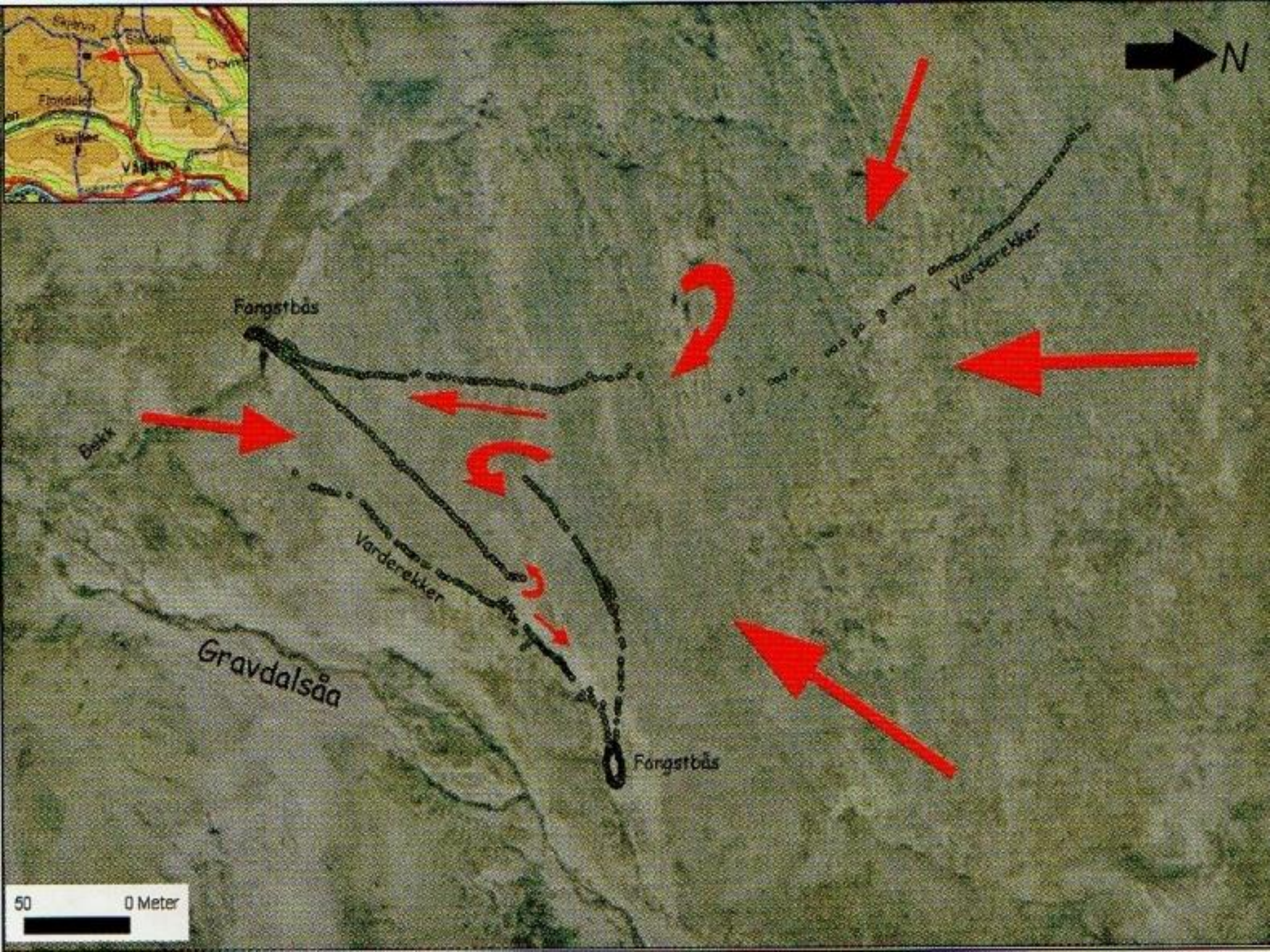
N
Fangstbås
Varderekker
Bekk
Varderekker
Fangstbås
Gravdalsåa
50
0 Meter

TØFTOM

Dei fem hustuftene her på *Tøftom* (som tyder tuftene) vart arkeologisk undersøkte i 1983-86. *Folk har budd på staden i fleire periodar:* Frå ca 400 til 550 e.Kr., og frå ca 600 til 1300 e. Kr. *Alle husa har ikkje vore brukte samstundes.* Reinsjegarane budde her under jakta, men kanskje har husa også vore del av den faste busettinga folke tradisjonen fortel om. Staden har og vore brukt opp mot vår tid. Tuft III er spor etter denne busettinga.

KORLEIS HUSA SÅG UT

Hustufta IA (på kartet) viser klarast korleis husa var bygde. Det 4 X 4,5 m store huset har vore bygd av liggande tømmer (lafta), med åstak dekt med never og torv. Over eldstaden midt i rommet var det ljore i taket. Langs veggene var det tre-benker fylte med jord.

DAGLEGLIV

Både i og rundt huset og i avfallshaugen (sjå kartet) vart det funne mange gjenstandar som fortel om dagleglivet: pilspissar, knivar, bryne, sylar, ei saks, flint til å slå eld med, synåler, kammar og ei spelebrikke. Funn av bein viser at jegarane nytta hund i fangsten. Åle- og torskebein viser at folk hadde kontakt langt utanfor lokalmiljøet.

Mengda med knoklar og gevir frå rein viser kor viktig fangsten har vore i Rondane-området. Kjøttet vart nok brukt lokalt, men huder og gevir vart eksporterte. Særleg hadde denne handelen stort omfang i mellomalderen.

Saman med massefangstanlegget er Tøftom det viktigaste fornminnet vi kjenner i Rondane.

FREDA OMRÅDE

Hustuftområdet er freda i medhald av lov om kulturminne. Alle fornminne (kulturminne frå før 1537) er automatisk freda. Inngrep i eller øydelegging av kulturminnet vil medføre straffeansvar.

SPELEBRIKKE / GAMING PIECE

The five house founda…
Norwegian) were arch…
here in different peri…
1300 AD. The houses…
here during the hunt…
permanent occupation…
modern occupation.

WHAT THE HOUS…

House foundation IA…
houses were constru…
and had roof beams…
of the room there…
filled with earth.

EVERYDAY LIF…

Both in and aroun…
objects were found…
knives, whetstone…
gaming piece. Bo…
and cod bones sh…

Hunting was…
Large amount of…
was only used lo…
icularly vigorous…

The site of Tø…
important monu…

PROTECTED…

The area of hou…
1537 are autom…
uments is a pun…

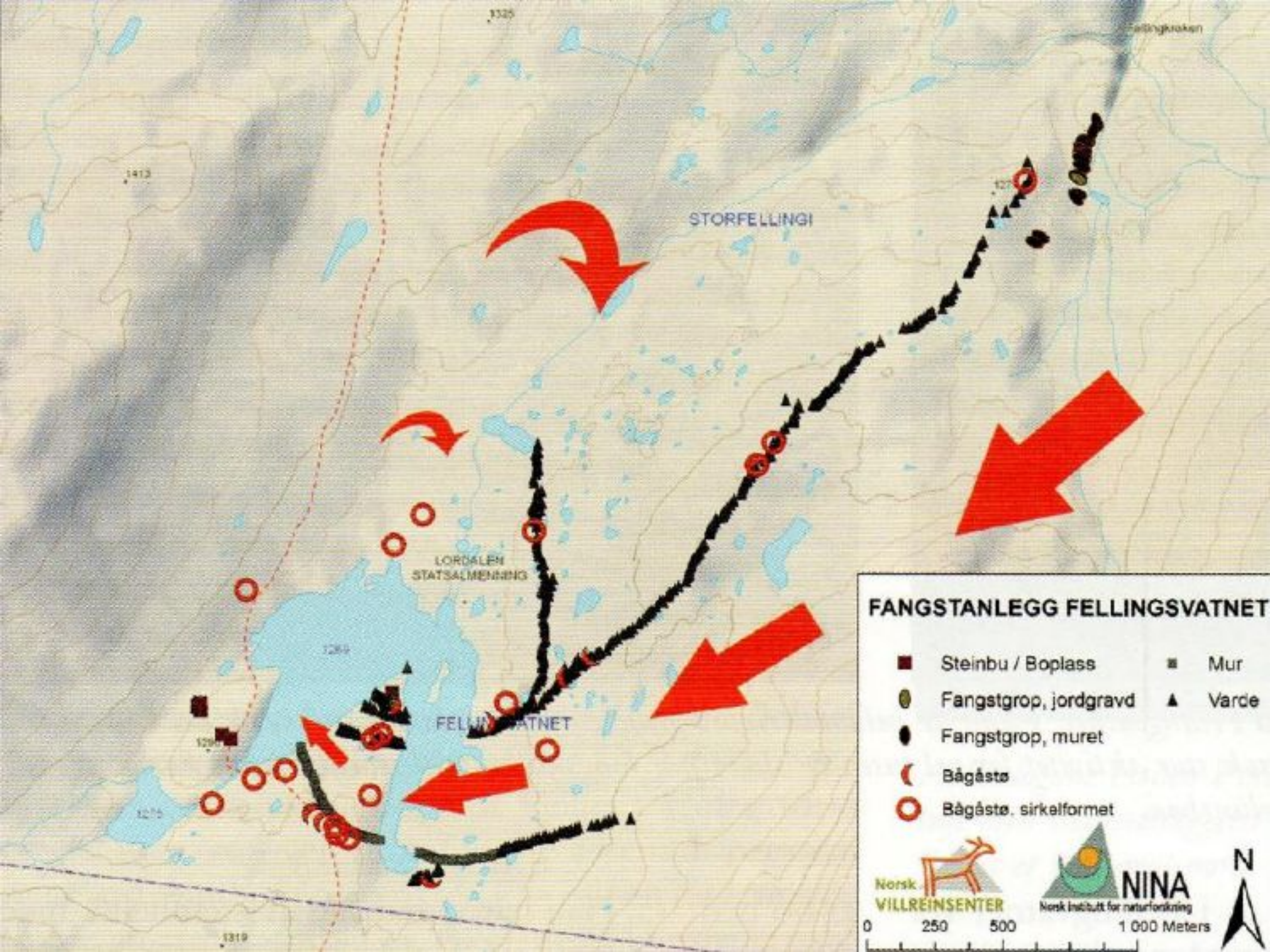
FANGSTANLEGG FELLINGSVATNET
Steinbu / Boplass
Mur
Fangstgrop, jordgravd
Varde
Fangstgrop, muret
Bågåstø
Bågåstø. sirkelformet
STORFELLINGI
LORDALEN
STATSALMENNING
1325
1413
1269
1275
1319
Norsk
VILLREINSENTER
NINA
Norsk Institutt for naturforskning
0 250 500 1 000 Meters
N

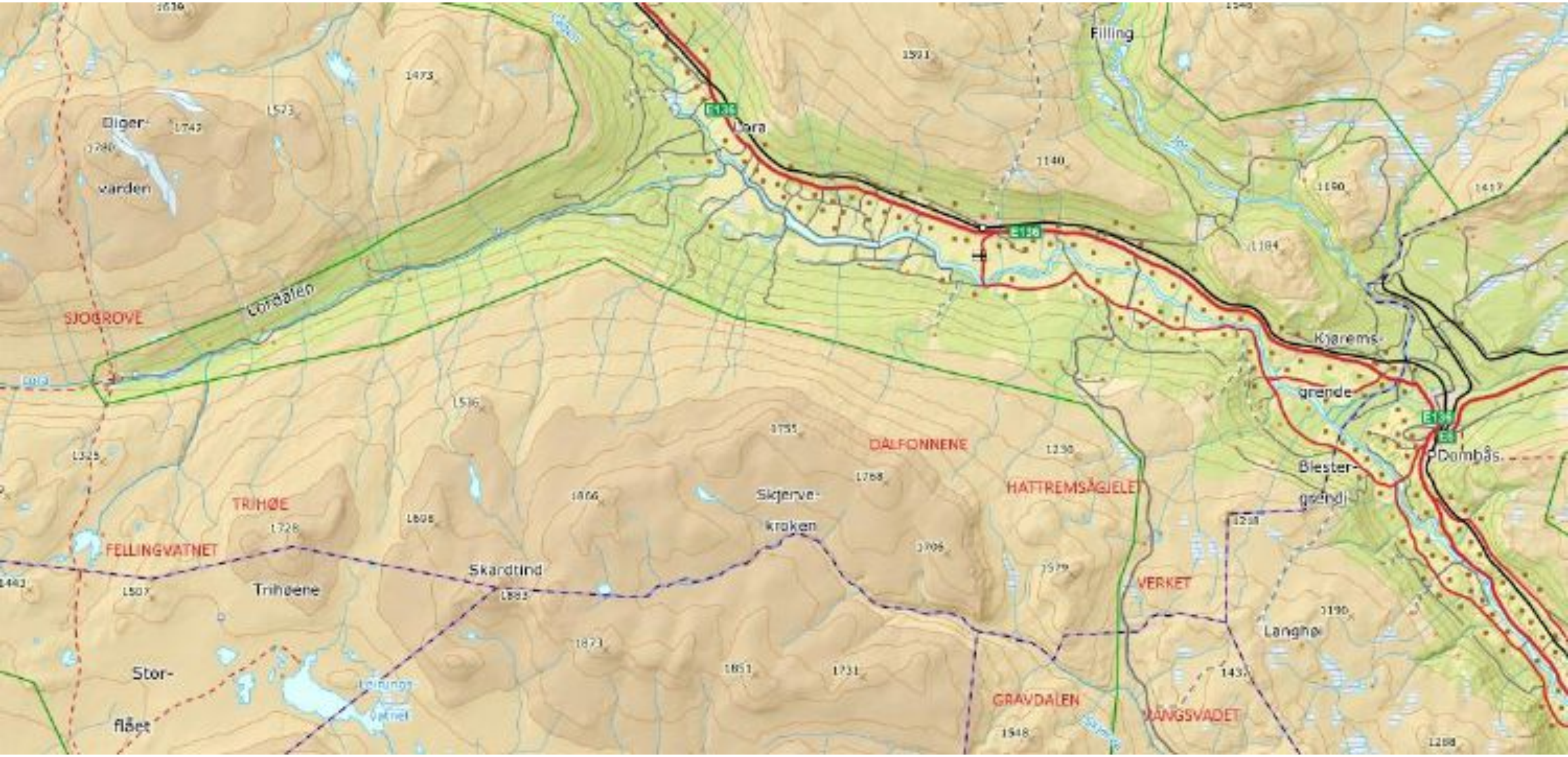
Filling
Lora
E136
Diger-
varden
Lordalen
SJOGROVE
Kjarems-
grende
Dombås
Blester-
DALFONNENE
HATTREMSÅGJELET
Skjerve-
kroken
TRIHØE
FELLINGVATNET
Trihøene
Skardtind
VERKET
Langhøi
Stor-
flået
GRAVDALEN

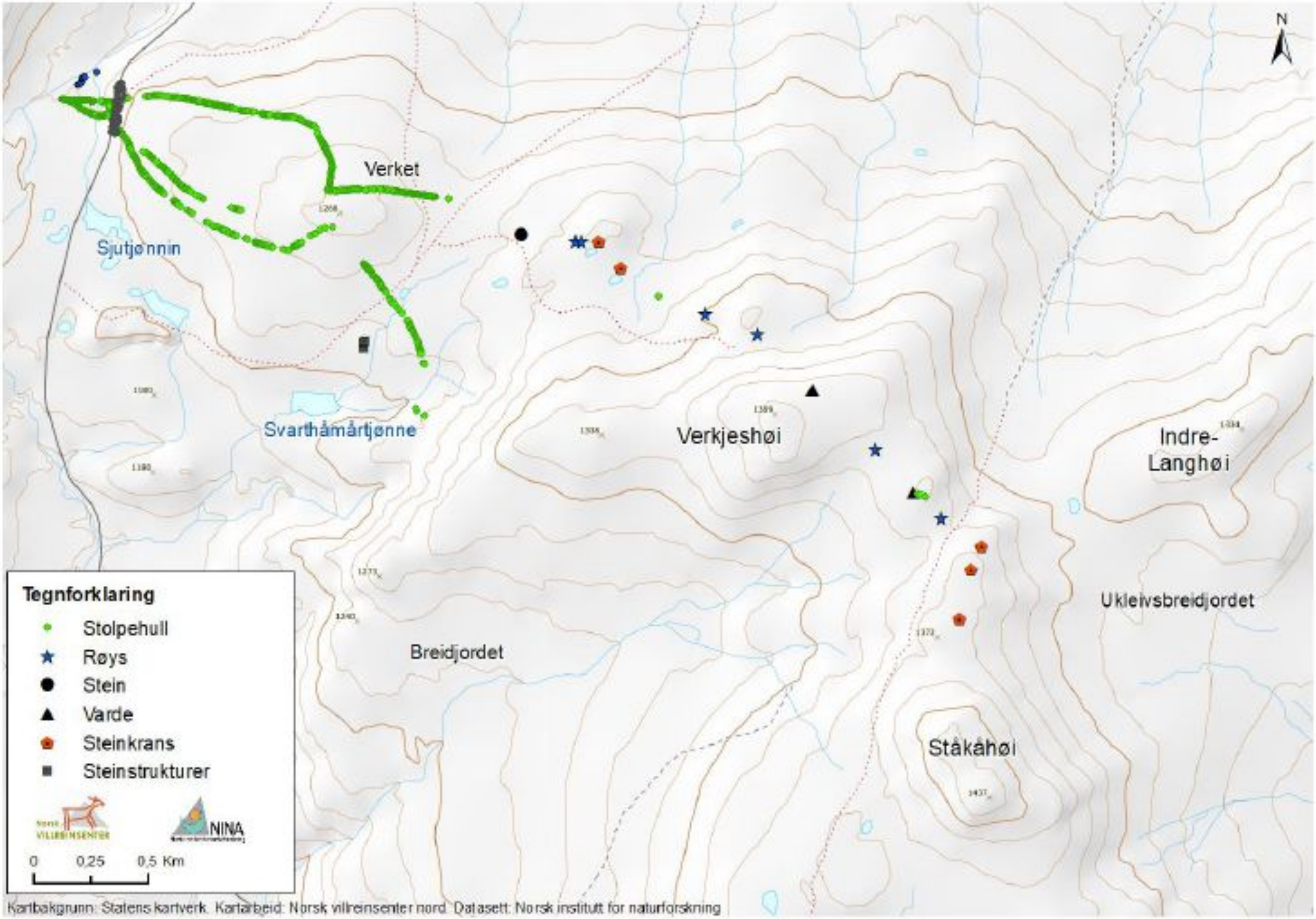
N
Verket
Sjutjønnin
Svarthåmårtjønne
Verkjeshøi
Indre-
Langhøi
Ukleivsbreidjordet
Breidjordet
Ståkåhøi
Tegnforklaring
Stolpehull
Røys
Stein
Varde
Steinkrans
Steinstrukturer
NINA
0 0,25 0,5 Km
Kartbakgrunn: Statens kartverk. Kartarbeid: Norsk villreinsenter nord. Datasett: Norsk institutt for naturforskning

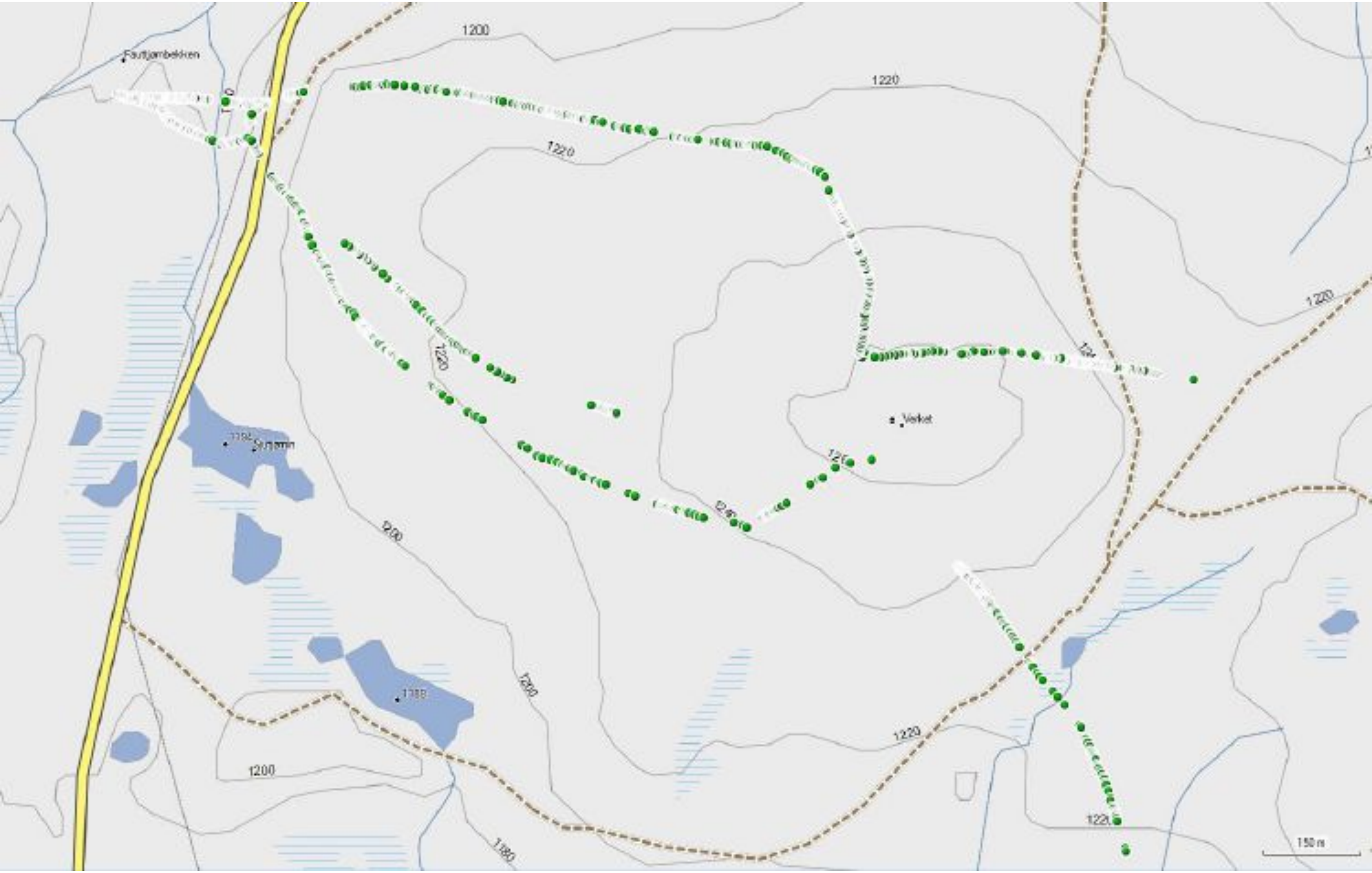
1200
1220
1220
1220
Verket
1200
1200
1188
1200
1220
1180
150 m